

Színvonalas, pörgős, igazi szórakoztatva oktató műsor, amely belefér egy tanítási órába

Hallgatni Aranyt

A friss Jászai Mari-díjas Tóth Tibor színművész, a Komáromi Jókai Színház igazgatója nem kevesebbet tett, mint visszaidézte ifjúságom egy élményteli szakaszát, amikor Kassán, egy szépen induló magyar közösségi helyen úgy szívtam magamba a kultúrát, mint négynapos unokaöcsém az anyatejet.

JUHÁSZ KATALIN

Tóth Tibor vagy tizenöt évvel ezelőtt szerkesztett színpadra egy műsort Arany János balladáiból és az Őszikék verseiből, Kováts Marcell megelevenítésében. Az egész belefért egy negyvenöt perces tanítási órába, jártak is vele vagy hatszáz iskolában, emberközelbe hozva a nebulók számára a 17-es érettségi tételt.

A Tetemre hívás háromnegyed részben e mesteri műsor felújítása. Nem érzem túlzónak a „mesteri” jelzót, mert hiszen másképp aligha volna lehetséges, hogy ennyi év múltán is fel tudtam idézni az összes dallamot. Felfedeztem persze az újonnan beépített verseket, sőt a hangszerelési újításokat is. Kezdjük mindjárt ez utóbbiakkal. Két zenész helyett ezúttal hárman kísérik Tóth Tibort, aki az énekmondás mellett a ritmushangszerekért is felelős: kongát, tamburint és fadobot püföl. Kováts Marcell (furulya, tárogató, kecskeduda, kettősfurulya) maradt az eredeti trióból, hozzájuk társult a KORZÁR zenekarból ismert Madarász András (tangóharmonika, koboz, gitár, vokál) és Farnbauer Péter (gitár, billentyűs hangszerek, nagydob, furulya, konga, timbales), akinek az est anyagát tartalmazó CD hang-

Madarász András, Farnbauer Péter, Kováts Marcell és Tóth Tibor

(Dömötör Ede felvétele)

mérnöki munkálatait is köszönhetjük. Talán e hangszerarszenál felsorolása is elég annak érzékeltetésére, mennyit színesedett, gazdagodott, fejlődött a hangzás. Egyrészt a mai diákok ingerküszöbére való tekintettel, hiszen mégiscsak felnőtt azóta egy (kettő, három) új nemzedék, akiket nehezebb elkápráztatni egy furulyával és egy gitárral, mint anno minket. Másrészt nyilván saját fülük kényeztetésére is vágytak az előadók, arra, hogy kísérletezzenek, kipróbáljanak új dolgokat. Ők is nyilván sokat változtak azóta, mert a produkció karosabb, hangosabb, expresszívebb, ha úgy tetszik, türelmesebb lett, mintha grafitceruza helyett filctollal rajzolnának. A zene népi elemekből építkezik, mivel az Arany-versek zeneisége és ritmusvilága közeli rokonságban van a magyar népzenevel, sőt az ír-skót dallamok is működnek, például a Walesi bárdokban, vagy Az ördög elvitte a fináncot című Burns-versnél, amelyet Arany csengő-

bongó magyarításában ismerhetünk.

Külön díjazom, hogy Tóth Tibor nem csak a legismertebb balladához nyúlt. Egy Arany-műsorban az Agnes asszony vagy a Vörös Rébék olyan kézenfekvő lenne, mint a fent említett csecsemő. Itt azonban ritkán hallható gyöngyszemek is életre kelnek, az egyik csúcspont például a Szőke Panni, a sűrítés, a tömörítés iskolapéldája. Az Árva fiú vagy a Némbü szintén nem szerepel a tankönyvekben, és az Őszikékre is kevés idő jut, pedig talán belőlük ismerhető meg leginkább Arany János, az ember. A dalok közti összekötőszövegek lényegre törőek, elgondolkodtatóak: korabeli irodalomkritikusok gondolatait halljuk Aranyról, az Amerikába emigrált Márai például azt írta naplójába, hogy Arany több szava volt, mint Shakespeare-nek. Eltöprenghetünk azon is, vajon nekünk mekkora a szókincsünk, mennyire tudjuk kifejezni, amit érzünk?

Középiskolások társaságában volt szerencsém végignézni a Tetemre hívást a komáromi színház stúdiószínpadán. Végig figyeltek, verték a ritmust, mozgott kezük-lábuk. Két sorral előttem egy lány kicsit meg is siratta Bérczi Benőt, akit a radványi sötét erdőben halva találtak – legalábbis a mellette ülő fiú egy ideig azon mulatott, hogy osztálytársnője a könnyeit törölgeti.

Szóval Arany abszolút aktuális, mindenki lájkolta a műsort, a tanároknak nem kellett pisszegniük, az előadók csatát nyertek. Ez egy színvonalas, pörgős, igazi szórakoztatva oktató produkció, amelyet persze felnőttek is meghallgathatnak. Sőt azoknak is sok újat hoz, akik anno már hallották. Remélem, sokat és sokfelé tájolnak majd vele. Ha úgy alakul, hogy az önkéntes városában vagy falujában megjelenik egy plakát, amely a Komáromi Jókai Színház Tetemre hívás című Arany-estjére hívogat, ne maradjanak otthon. Bármilyen lesz is aznap a tévében.